

SZEGEDI ANDRÁS

*tanszékvezető egyetemi docens**SZE Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar*

A saját üzletrész megszerezhető mértéke jogi megítélésének változásai

ABSZTRAKT

A saját üzletrész intézménye napjainkra evidencia a korlátozt felelősségű társaságok szabályozásában. Mégis, az egyes részletszabályok sokszínűek lehetnek, amelyek egy-egy jogrendszeren belül is időről időre megváltozhatnak. Ilyen kérdés a saját üzletrész megszerezhető mértéke, amely az idők során folyamatosan változott. A Ptk. hatályba lépésével pedig egy egészen új dimenzióba került azzal, hogy a tag és a jogi személy viszonya, illetve a szervezeti-működési kérdések körében az eltérés lehetősége vált főszabállyá.

Kulcsszavak: korlátozt felelősségű társaság ■ saját üzletrész ■ diszpozitivitás

A korlátozt felelősségű társaság jogintézményének sikere, széles körben való elterjedtsége már tulajdonképpen evidencia, szinte közhelyszerű megállapítás. E siker záloga kétségkívül – egyebek mellett és anélkül, hogy e tényezők teljes listáját kísérelnénk meg felleltározni – a korlátozt tagi felelősség biztosításának és mellette a rugalmas, illetve kellően egyszerű szabályozásnak az egysége. Kiragadott példaként a rugalmasság bizonyítéka, hogy a modern jogrendszerek általánosan elfogadottnak tekintik az olyan, egyébként atipikusnak tűnő jogi megoldásokat, mint az egyszemélyes társaság kft. formában, illetve a saját üzletrész. Jelen rövid dolgozat utóbbi intézménnyel foglalkozik, azt firtatva, hogy a saját üzletrész szabályozása, illetve annak élő jogi gyakorlata; a kettőt egybevetve: megítélése annak ellenére időről időre változik, hogy egyébként a saját üzletrész, mint jelenség régóta a jogi szabályozás tárgyát képezi.

A saját üzletrész szabályozandó jelenségként való megjelenése tulajdonképpen szükségszerűen következik két, a kft.-t alapvetően jellemző sajátosságból. Ha ugyanis a kft. jogi személy, ekként pedig bármely, nem csak a természetes személyhez tapadó jog és kötelezettség alanya lehet, az üzletrész pedig átruházás tárgya lehet, akkor abból csak az következhet, hogy a teljes jogalanyisággal rendelkező kft. megszeresheti az üzletrészt, mint forgalomképes jószágot, függetlenül attól, hogy az üz-

letrész más társaság, avagy a saját társaság tagsági jogait testesíti meg. Az sem lehet azonban kérdéses, hogy a társasági jogi szabályok nem annak jegyében születtek, és nem olyan társaságokat modelleznek, amelyekben a társaságok saját magukban részesedéssel rendelkeznek. Ezt mindenképpen tekinthetjük egy speciális, tulajdonképpen atipikus helyzetnek, amelyre a jogalkotásnak kell reagálnia.

Az egyik megközelítés, dacára az üzletrész forgalomképességének és a kft. jogalanyiségének, az volna, hogy a jogi szabályozás a saját üzletrész megszerzését megtiltja. A mértékadó szabályozásokban ez a megközelítés olyannyira nem jellemző, hogy a későbbi kft.-jogalkotások, különösen a magyar jogalkotás számára példaként szolgáló német kft.-törvény, bár alapvetően egy nem támogató hozzáállást tükröz, már 1892-ben lehetővé tette a saját üzletrész megszerzését. A saját üzletrész megszerzésére vonatkozó tilalom csak azokra az üzletrészekre vonatkozott, amely vonatkozásában az alapul fekvő törzsbetéthez kapcsolódó vagyoni szolgáltatás nem lett teljes mértékben teljesítve. Ugyanakkor a törzstőkén felüli vagyomból történő sajátüzletrész-szerzés lehetséges volt, még ha a szabály maga ezt a lehetőséget sajátos módon látszólagos tilalom képében rögzítette is.^[1]

A magyar kft.-törvény^[2] ehhez képest egy rigorózusabb megközelítéssel a saját üzletrész megszerzését általánosságban tiltotta, amelyet csak néhány kivételes esettel oldott fel. A tilalom nem vonatkozott arra, ha a társaság az üzletrészt a kft.-törvény értelmében kifizeti vagy bevonja, vagy a tag ellen fennálló követelésének behajtása végett végrehajtás útján szerez az üzletrészre zálogjogot, vagy bírói árverés útján szerzi meg az üzletrészt.^[3]

Az első Gt. alapvetően megengedte a saját üzletrész megszerzését, de azt a törvény eltérést nem engedő keretrendszerébe szorítva tette. A szerzés csak a törzstőke feletti vagyomból, csak az üzletrészek legfeljebb egyharmada erejéig, háromnegyedes taggyűlési határozat alapján történhetett, amennyiben a törzstőkéhez kapcsolódó törzsbetét teljes mértékben be lett fizetve. A saját üzletrész tartása átmeneti állapot lehetett csak, mivel a saját üzletrészt a szerzést követő egy éven belül a társaság köteles volt elidegeníteni, vagy a törzstőke-leszállítás szabályainak alkalmazásával bevonni. A saját üzletrész szavazati jogot nem biztosított, azt a határozatképesség számításánál is figyelmen kívül kellett hagyni; az utána járó nyereséget és a társaság megszűnése esetén az ilyen üzletrészre a társasági vagyomból eső részt a tagok között fel kellett osztani. Az egyszemé-

[1] A társaság azokat az üzletrészeket sem szerezheti meg, amelyek kapcsán a törzsbetétet telje egészében befizették, kivéve, ha a szerzés a jegyzett tőkén felüli társasági vagyomból történik. (Sie soll auch eigene Geschäftsanteile, auf welche die Stammeinlage vollständig eingezahlt ist, nicht erwerben, sofern nicht der Erwerb aus dem über den Betrag des Stammkapitals hinaus vorhandenen Vermögen geschehen kann.; Nr. 2018. Gesetz, betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Vom 20. April 1892., 33. §).

[2] 1930. évi V. törvény cikk a korlátozott felelősségű társaságról és a csendes társaságokról, 35. §.

[3] A korabeli szakirodalomban nem példa nélküli, hogy e szabályt mindenféle kommentár nélkül, a jogszabályi formájában idézik. Pl.: Stiassny, 1935, 95.; Stiassny, 1941, 95.

lyes társaság saját üzletrészt nem szerezhette, annak elkerülése érdekében, hogy a társasági tagság teljesen kiüresedjék.

Ezek azok a szabályok, amelyek jogunk saját üzletrésszel kapcsolatos későbbi szabályozásának is az alapvonalait megadták, ugyanakkor a későbbi törvényeink a fentiektől részben eltértek. E körben a legkisebb módosítást a második Gt. eszközölte, amely a fenti szabályokat változatlanul fenntartotta, azonban a saját üzletrész tartásának egy éves tartamát lezárni engedte akként is, hogy a saját üzletrészt a társaság tagjainak a törzsbetétek arányában, térítésmentesen átadhatja.

A harmadik Gt. alapvető újítása, amellyel tulajdonképpen valódi értelmet adott az egyszemélyes társaság saját üzletrész megszerzésére vonatkozó tilalmának, hogy eltörölte a saját üzletrész megszerzhetőségének maximumát lefektető, az üzletrészek egyharmadára vonatkozó szabályt. Ezáltal saját üzletrészként az összes üzletrész nem volt megszerzhető, de egyébként bármekkora üzletrész, feltéve, hogy más személynek is marad üzletrésze a társaságban. További jelentős lazítás, hogy a saját üzletrész sorsának rendezésére a törvény által szabott maximum egy éves határidőtől a társasági szerződés eltérhetett. A saját üzletrész megszerzése ekkortól kötődik az osztalékfizetésre kidolgozott szabályok alkalmazhatóságához. Nem lehetséges a saját üzletrész megvásárlása, ha a társaság osztalék fizetéséről sem határozhat. A saját üzletrész megvásárlása fedezetének igazolására a társaság mérlege vagy közbenső mérleg szolgált, amelyek megállapításával összefüggésben a számviteli törvény szerinti beszámolóban és a közbenső mérlegben foglaltakat a mérleg fordulónapját követő hat hónapon belül lehet figyelembe venni. Ez a gyakorlat számára azt jelenti, hogy a saját tőke rovatait illetően csak az adózott eredmény és eredménytartalék együttese lehet a fedezet a saját üzletrész megvásárlásánál, a tőketartalék nem. Ennek az a következménye, hogy a tagság ázsziós tőkeemelés révén nem tudja a saját üzletrész megszerzésének pótlólagos fedezetét biztosítani, mert a tagok az erre vonatkozó jogszabályi lehetőség hiányában, előírás hiányában csak a tőketartalékot növelhetik ázsziós tőkeemelés útján, az eredménytartalék javára nem lehet akár pénzbeli, akár nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást teljesíteni.^[4]

Érdemes kiemelni, hogy a saját üzletrész kapcsán nagyon csekély a bírói gyakorlatot tükröző, közzétett eseti döntések száma. Ezek az ügyek, amelyekben egyáltalán érintett a saját üzletrész, rendszerint nem a saját üzletrész érdemével foglalkoznak, hanem az egyéb jogvita tárgyához, érintőlegesen kapcsolódik csak

[4] 33/2022. Számviteli kérdés.

a saját üzletrész, amelyből így nem következik a rá vonatkozó bírói gyakorlat.^[5]

A Ptk. hatályba lépésével a tételes jogban a harmadik társasági törvényből ismert szabályok éltek tovább bizonyos mértékig. A saját üzletrészt taggyűlési döntés alapján a törzstőkéen felüli vagyomból lehet megszerezni, azonban ez kizárt, ha osztalék fizetéséről sem lehetne határozni, feltétel maradt a teljesen befizetett törzsbetéte az érintett üzletrész kapcsán. Új szabály az arány vonatkozásában, hogy a kft. saját üzletrészeinek alapjául szolgáló törzsbetétek összege nem haladhatja meg a törzstőke ötven százalékát. A saját üzletrész alapján gyakorolható szavazati és osztalékjog megítélése nem változott, ahogyan az sem, hogy a kft. által ellenérték fejében megszerzett üzletrészt a vásárlástól számított egy éven belül a társaság köteles elidegeníteni, a tagoknak törzsbetéteik arányában térítést nélkül átadni vagy a törzstőke-leszállítás szabályainak alkalmazásával bevonni.

A Ptk. szövegezése azonban további értelmezésre szorul a Ptk. 3:4. § tükrében, ugyanis első olvasásra nem világos, hogy a hatályos norma a második Gt-hez való visszakanyarodás egy ahhoz képest magasabb törzstőke arányos „megszerezhetőségi korláttal”, avagy az inkább a harmadik Gt. szellemiségének a továbbélését jelenti. Ami megállapítható azonban a szövegből, hogy a saját üzletrész mértéke a tagok és a társaság viszonyába, illetve a társaság szervezeti-működési szabályainak körébe tartozónak tűnik, továbbá világos, hogy az ettől való eltérést nem fenyegeti semmisségi szankció. A saját üzletrész mértéke pedig nem tűnik olyan tényezőnek, amely a hitelezők, a munkavállalók vagy a tagok kisebbségének jogait nyilvánvalóan sértené, avagy a törvényes működés felletti felügyelet érvényesülését akadályozná. Tegyük hozzá, hogy jelenleg is tilos az egyszemélyes társaságban a saját üzletrész-szerzés, amely szintén arra enged következtetni, hogy a 100%-nyi üzletrész-mértéket el nem érő saját üzletrész nem lehet tilos. Ha ugyanis az 50%-os maximum mértéket előíró szabálytól nem lehet eltérni, akkor kiüresedik az egyszemélyes társaság saját üzletrész szerzési tilalma, hiszen nemhogy 100%-nyi, hanem 51%-nyi saját üzletrész sem képzelhető el. Mindezekből az a benyomás alakulhat ki, hogy a Ptk. saját üzletrészre vonatkozó szabályai eltérést tűrnek a létesítő okiratban, az 50%-os korlát átléphető, ahogyan az egy éves saját üzletrész tartására vonatkozó időszaktól is el lehet térni. Ezzel azt mondjuk, hogy a harmadik Gt. szellemisége él tovább.

[5] A BH2012. 17. sz. döntés szerződés érvénytelenségével kapcsolatos elvi megállapítást tartalmaz, amelyben saját üzletrész szerzésére vonatkozó szerződés is érintett. Az ÍH 2008. 75. sz. döntés a közös tulajdonú üzletrész egy hányada saját üzletrésszé válását és bevonhatóságát elemzi. A Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.191/2014/8. számú, változásbejegyző végzés hatályon kívül helyezéséről szóló végzéséből megtudhatjuk, hogy sem a Gt., sem a társasági szerződés nem ír elő saját üzletrész vásárlása esetére a tagoknak biztosítandó elővásárlási jogot, így a perbeli változásbejegyzési kérelemhez a társaságnak nem kellett csatolnia az elővásárlási jogra vonatkozó nyilatkozatokat, az elővásárlási jog megsértése fogalmilag kizárt, így ezen okból sem jogszabálysértő a Budapest Környéki Törvényszék Cégbírósága 83. sorszámú végzése. A többi, releváns ügyben a saját üzletrész megszerzése abban a vetületben érintett, hogy mi a következménye annak, ha a vételár megfizetésére a társaság a jegyzett tőkét meghaladó saját tőkéjében nincsen mobilizálható fedezet.

Mindazonáltal a Ptk. hatályba lépésének környékén már pontosan észlelt probléma volt a saját üzletrész szabályozásának két- (vagy több-) féle értelmezési lehetősége. A jogi személyekkel kapcsolatos szabályok helyes értelmezését kutató cégbírói értekezlet nem megfelelő módon érintette azt a fenti fő problémát is, lehetséges-e eltérni a Ptk. 3:174. § (4) bekezdésétől. „A tanácskozás egyhangúan úgy foglalt állást, hogy ez a rendelkezés imperatív. A vélemény kialakításánál figyelembevételre került, hogy a Ptk. miniszteri indokolása szerint a szigorítás tudatos jogalkotói szándékot tükröz. Ennek az az indoka, hogy az a cél, hogy a társaság ne váljon saját maga többségi tulajdonosá méghozzá akkor sem, ha egyébként a megszerzett üzletrésze alapján tagsági jogokat nem gyakorolhat. Bár a Ptk. e tekintetben külön átmeneti rendelkezést nem tartalmaz, azonban a Ptk. 12. § (2) bekezdés b) pontjának az a rendelkezése, hogy 2016. március 15-től csak az új Ptk. szabályai szerint működhetnek a gazdasági társaságok, azt is jelenti, hogy ha a saját üzletrész nagyobb mértékű, mint 50%, e tekintetben is kötelesek módosítani a létesítő okiratukat.”^[6] Ez a merev álláspont a bírósági képzés részét is képezi, ugyanis a hozzáférhető anyagok egyértelművé teszik, hogy „a társaság nem válhat saját maga többségi tulajdonosává, még akkor sem, ha egyébként a megszerzett üzletrészekkel testületi tagsági jogokat nem gyakorolhatna”.^[7]

Érdeemes megjegyezni, hogy e merevebb megközelítéssel szemben már a Ptk. hatályba lépése előtt, de az új Ptk. szövegtervezetére reflektálva, azt elemezve, a hazai jogirodalomban ismert volt az az álláspont is, amely a saját üzletrész megszerzhetőségére vonatkozó 50%-os szabályt kifejezetten és evidenciásként diszpozitív normaként azonosította és az eltérés lehetőségét készpénzzel kezelte.^[8]

A fent ismertetett, a Ptk. 3:4. § rendelkezéseire alapozott – nem melleleg az idézett cikksorozat által is kitűnően bemutatott – értelmezési teszt alapján tehát más konklúzióra juthatunk, mint ahová azt a jogalkalmazók véleménynyilvánító fóruma kilyukadt. E restriktív értelmezés nem először érhető tetten a magyar (cég)bírói jogalkalmazásban/jogértelmezésben, és jól mutatja a dolgozat címében jelzett változó megítélését egy bizonyos jogintézménynek.

Ismeretes azonban egy, tudásunk szerint közzé nem tett, de élő, létező, és ezzel ellentétes bírói gyakorlat is, amely szentesíti a saját üzletrész megszerzhetőségének 50%-os korlátjának az áttörését. Ez visszavezethető az ellentétes előzetes álláspont kialakításának időpontja óta eltelt időszak fejleményeire, de más okokra is. A konkrét tényállás, amelyben ítéltáblai határozat született, egy olyan társasági szerződés módosítás bejegyzéséről szólt, ahol a cég 53% mértékű saját üzletrész bejegyzését kérte. A bejegyzést a cégbíróság megtagadta, a kérelmet elutasította, elsősorban és főképpen kisebbségvédelmi érvekkel alátámasztva. A fellebbezésnek az ítéltábla helyt adott, és „átengedte” a Ptk. szerint saját üzletrész-maximumot meghaladó saját üzletrész bejegyzését.

[6] Dzsula, 2014, 4-8.

[7] Magyar Igazságügyi Akadémia: PTK Harmadik Könyv.

[8] Czinkoczký – Mike, 2012.

A Ptk. 3: 174. § (4) bekezdése minősítése kapcsán az ítéletábra kifejtette, hogy e szabály a tagok egymás közötti, illetve a társasághoz fűződő belső jogviszonyára tartozó kérdést szabályoz. A Ptk. XXIV. fejezete nem tartalmaz olyan eltérő rendelkezést, amelynél fogva a 3:174. § (4) bekezdése szabályától eltérő rendelkezést tartalmazó társasági szerződés rendelkezés eleve semmis lenne. Az ítéletábra így azt vizsgálata, hogy a társasági szerződés módosított kikötése, a legfeljebb 53% arányú saját üzletrész megszerzése nyilvánvalóan sérti-e a hitelezők avagy a kisebbségi tagok jogait. Mivel a saját üzletrészt a társaság csak a törzstőkéen felüli vagyona terhére és csak akkor szerezhetheti meg, ha osztalék fizetéséről is határozhatna, és mivel csak azok az üzletrészek szerezhethők meg, amelyekre a vagyoni hozzájárulást teljes egészében szolgáltatták, hitelezők védelmére a törvény eleve garanciális szabályokat tartalmaz. Ugyanígy, a Ptk. a konkrét saját üzletrész megszerzése során kielégítően védi a kisebbségben maradt tagok jogait is. A társaság a megszerzett saját üzletrészek utáni tagsági jogokat nem gyakorolhat, a határozatképesség megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni, és a taggyűlésen nem szavazhat. A társaságot a saját üzletrész után osztalék nem illeti meg. Sőt, tulajdonképpen a saját üzletrész a tagok kisebbsége szavazati erejét éppen e szabályokból következően növeli. Ha egy kft.-nek nincsen üzletrésze, az összes leadható szavazat 10%-át megtestesítő üzletrész után a tag egészen biztosan az összes leadható szavazat 10%-át gyakorolhatja. Ha a társaság rendelkezik egy 50% mértékű saját üzletrésszel, a teljes törzstőkéhez mért 10% mértékű üzletrész után a gyakorolható szavazati jog a leadható szavazatok nem 10, hanem 20%-át biztosítja. Ha a saját üzletrész mértéke 80% a törzstőkéhez képest, úgy a 10% mértékű üzletrésszel rendelkező tag a leadható szavazatok felét gyakorolhatja.

A diszpozitivitási teszt lefolytatása után tehát azt lehetett megállapítani, hogy a társaság tagjai a konkrét esetben eltérhettek (azaz általánosságban eltérhetnek) a Ptk. 3: 174. § (4) bekezdése saját üzletrész szerzési korlátjától és jogszerűen dönthettek arról, hogy a társasági szerződésben a saját üzletrész maximális mértékét a törzstőke 50 százalékot meghaladó mértékében határozzák meg.

A 2021. évi XCV. törvény 21. § (2) bekezdése azonban 2022. januárjától hatályos szöveggel módosította a Ptk. 3:176. § (5) bekezdését, amely jelenleg kimondja, hogy „semmis a társasági szerződés olyan rendelkezése, amely a saját üzletrész megszerzésének feltételeire az e §-ban meghatározott szabályoknál a társaságra nézve enyhébb követelményeket ír elő”. az 50%-os szerzési korlát ebben a szakaszban szerepel, azaz felvethető, hogy mint „megszerzési szabály” vagy korlát e módosítással kőgenssé vált.

Tegyük hozzá, hogy a saját üzletrész parallel jogintézménye, a saját részvény kapcsán ugyanezek az értelmezési problémák felmerülhetnek. A részvénytársaság az alaptőke huszonöt százalékát meg nem haladó mértékben megszerezheti az általa kibocsátott részvényeket (Ptk. 3:222. § (1) bekezdés). A Ptk. 3:226. § csak azt mondja ki, hogy „semmis az alapszabály olyan rendelkezése, amely a saját részvény megszerzésének feltételeire vagy a saját részvényvel gyakorolható

jogokra vonatkozóan az e törvényben meghatározott szabályoknál a társaságra nézve enyhébb követelményeket ír elő”. A korlátozott felelősségű társaság saját üzletrészre kapcsán ehhez hasonlóan csak a „megszerzés” szabályait nevesíti a törvény akként, hogy azoktól nem lehet eltérni.

A 2021. XCV. törvény indokolása is éppen erre a párhuzamra hívja fel a figyelmet: „A Ptk. hatályos szabályozásában különbség van a saját üzletrész és a saját részvény szabályozása körében. Míg a részvénytársasági szabályozásban a Ptk. tiltja a saját részvényre vonatkozó alapvető rendelkezésektől való, a részvénytársaság javára történő eltérést, addig ilyen megszorítás korlátozott felelősségű társaság esetén nincs. A gyakorlat mégis kógensként értelmezi azokat. Annak érdekében, hogy ezen normatív szintű eltérés megszüntetésre kerüljön, és a normaszöveg igazodjon a joggyakorlathoz, a Javaslat klauzulát illeszt a saját üzletrész szabályozásához. Fontos rámutatni arra, hogy a klauzulával védett terület ugyanaz lesz immár a korlátozott felelősségű társaságok és a részvénytársaságok esetében is, vagyis a társaság nem rendelkezhet a törvényben előírtakhoz képest enyhébb követelményről a létesítő okiratában a saját üzletrész/részvény megszerzése és az azzal gyakorolható jogok tekintetében. Kiemelhető, hogy az enyhébb követelmény fordulatot a Ptk. hatályos szövege is több szakaszban is használja már. Jelen esetben a társaságra enyhébb követelmény tilalma jelent minden olyan eltérést a törvénytől, amelynek révén a társaság mentesül vagy részben mentesül valamely előírás betartása alól.”^[9]

Az új szabály tükrében ismét bizonytalan helyzet állt elő: vajon a saját üzletrész megszerzhető mértékét előíró szabály beletartozik-e a kógens szabályok körébe, azaz a saját üzletrész megszerzése szabályának minősül? A Ptk. 3:209. § (2) bekezdés ugyanis továbbra is kimondja, hogy az egyszemélyes társaság nem szerezheti meg a saját üzletrészét, azaz a fentebb részletesen kifejtett, a kérdéses szabály diszpozitivitását alátámasztó okfejtés továbbra is, az új szabály dacára relevánsnak tűnik.

IRODALOM

- 33/2022. Számviteli kérdés.
- BH2012. 17. sz. döntés.
- Budapest Környéki Törvényszék Cégbírósága 83. sorszámu végzése.
- Czinkoczky Zoltán – Mike Károly: Befektetővédelem – Társasági jogi szabályok a kockázati tőkebefektetések tükrében. In: *Iustum Aequum Salutare*. 2012/10. sz.
- Dzsula Mariann: Miért kógens a diszpozitív? III. In: *Céghírnök*. 2014/4. sz.
- Gf. 40.191/2014/8. számú, változásbejegyző végzés hatályon kívül helyezéséről szóló végzés.
- ÍH 2008. 75. sz. döntés.

[9] Végső előterjesztői indokolás a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény módosításáról szóló 2021. évi XCV. törvényhez, 1237.

- Magyar Igazságügyi Akadémia: PTK Harmadik Könyv: Gazdasági joganyag / XIII. cím: A korlátolt felelősségű társaság /13.3.5. Jogi személy tag jogutód nélküli megszűnésének hatása az üzletrészre. (Elérhető: http://projektjeink.birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/ptk_e_learning/ptk5/lecke12_lap5.html#hiv7. Letöltés ideje: 2022. október 26.).
- Nr. 2018. Gesetz, betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Vom 20. April 1892., 33. §.
- Stiassny József (1935): *Jogi és gazdasági kézikönyv*. Uránia, Budapest.
- Stiassny József (1941): *Jogi és gazdasági kézikönyv*. Uránia, Budapest.
- Végső előterjesztői indokolás a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény módosításáról szóló 2021. évi XCV. törvényhez. Indokolások Tára. A Magyar Közlöny melléklete. 2021. 07. 01.